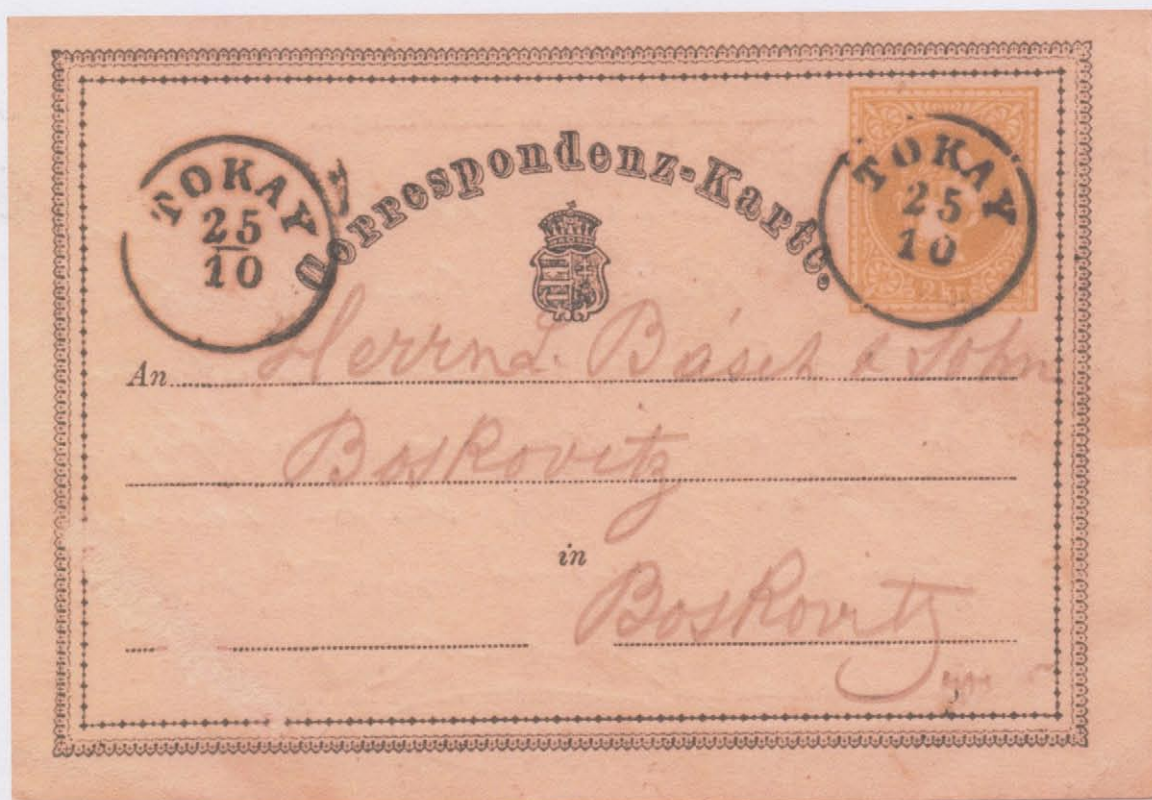

CELINY

Z P R A V O D A J 3/2019 S P O L E Č N O S T I S B Ě R A T E L Ů C E L I N

1.10.1869 byly vydány dopisnice nejen pro přelitavsko, platné na našem území, ale i pro Uherskou část monarchie. Obě vydání měla německý nápis Korrespondenz-Karte. A odlišovali se použitým znakem pod nápisem. První uherská dopisnice použitá 25.října 1869, tedy v prvním měsíci po vydání. Sestavovat uherský kalendář října je ještě daleko těžší než ten rakouský. Zasláno z TOKAY do Boskovic.

POZVÁNKA

na jarní LXVII. setkání Společnosti sběratelů celin při SČF,
která se bude konat

v sobotu 19. října 2019

od 9,00 do 12,00 hod.

v Sále Všebaráčnické rychty, Tržiště 555/23, Praha 1 – Malá
Strana

Program setkání:

- prezentace účastníků od 9,00 do 9,30 hod.
- informace SSC a SČF
- diskuse
- www.celinari.cz, diskuze o našich stránkách
- Přednáška 150. let Korespondenčního lístku
- diskuse k přednášce (dotazy, připomínky, popř. doplnění)
- výdej vydražených položek ze 50. PAC a PH a prodej nevydražených položek (ing. M. Černík)
- burza (koupě, prodej, výměna) sběratelských materiálů

K hojně účasti Vás zve Vedení SSC

SUDETY

CDV 71/7 s natištěnou známkou 50h Fügner, vydání květen 1938, použito 10.10.38 ve Frýdlantu v Čechách, známka znehodnocena germanizovaným denním razítkem II. typ, x FRIEDLAND b. BÖHMEN x / 5a. Kašet vedle známky otištěn v barvě červené, kašet pod známkou v barvě fialové.

O použití československých známek, celin, nálepek, formulářů a razítek v době záboru tzv. Sudet je našim tisku poměrně málo článků. Obdobné téma z doby Protektorátu BuM je zpracováno dobře a i mnohými sběrateli výborně filatelisticky zdokumentováno. Rozdíl obtížnosti úkolu je dán délkou možnosti československé ceny, razítka a formuláře v poštovním provozu využít – zábor Sudet probíhal v období 1.-10.10. a tak na použití cenin je max. 18 dní. Upravené nálepky a germanizovaná razítka můžeme v provozu zdokumentovat i v r. 1939. Nepřátelský postoj ke všemu Československému a tudíž i k poštovním ceninám u naprosté většiny německého obyvatelstva je neoddyskutovatelný, i když poslední roky mnohdy bagatelizovaný. Na území Protektorátu toto období trvalo několik měsíců 15.3.38 – 15.12.39 (známky) a 20.5.1940 (celiny) a na filatelii bylo více času. Musím konstatovat, že při dokladování skutečného použití (ne filatelistické výrobky a suvenýry) československých známek a celin se sběratel zarazí u několika desítek kusů u známek a jednotlivých kusů u celin a pak následuje velmi pomalé doplňování sbírky a každý další úlovek je spíše velkým než malým svátkem. Pokud jsem dobře počítal tak by bylo možné zdokumentovat 1003 československých celin platných k 1.10.1938, dvojitá je počítána za jednu. Jsem přesvědčen, že to je zcela nereálný úkol a za dosažitelnou hranici jsem si vytyčil dokladovat 100 ks a to i pouze v kopii. Nevím, kolik let mi tento úkol potrvá.

RAKOUSKO

Další skvost z kategorie reklamních dopisnic též najdeme v 51. aukci PaC. Jde o vídeňskou mutaci dopisnice s natištěnou známkou 5h FJI Dveřní rám, použitou v únoru 1908. Reklamy jsou vtištěny v černé, modré a žluté barvě. JK

 <p>MÖBELFABRIK August Knobloch's Nachf. Wien, VII. Karl Schweighoferg. 10-12 (früher Breitegasse)</p>	<p>Absender:</p>
<p>MÖBELTRANSPORT HAUSNER & CO WIEN I. MAXIMILIANSTR. N° 3.</p>	<p>Korrespondenz-Karte.</p>
<p>TAPETEN-LINOLEUM I. NEUER MARKT 6. I. RAUHENSTEING. 8. MAX SCHMIDT-WIEN</p>	<p>An</p>
<p>Dr. JOHNSONS AMERICAN HAIR PETROL BESTES HAARWASSER. APOTHEKE LUGECK 3, WIEN.</p>	<p><i>Karl Schachinger</i></p>
<p> MONUMENTE EDUARD HAUSER WIEN IX. SPITALGASSE 19.</p>	<p><i>Referding</i></p>
<p>== Klavier - Harmonium == Etablissement und Leihanstalt Franz Nemetschke & Sohn WIEN, I. BÄCKERSTRASSE 7.</p>	<p>0.0</p>

<p>Mariahilfer Wechselhaus BJEHAVY & BARBACH Wien, VII/1, Mariahilferstr. 90.</p>	<p>Zeitungs-bureau Goldschmidt I. WOLLZEILE 11. ZEITUNGEN ALLER LÄNDER</p>	<p>"LE GRIFFON" CIGARETTENPAPIER "LE DELICE"</p>	<p>Budapester Orpheum Wien, II. Taborstraße 8. — Täglich Vorstellung. —</p>	<p>.. Mieder-Spezialitäten .. Heinrich Günzberger & Sohn WIEN, I., KARNTNERSTR. 9.</p>
<p>JEDER STAMPIGLIEN ART J. LEWINSON WIEN I, Adlergasse 12.</p>	<p>Wien, 4. Februar 1908. Herr <i>Karl Schachinger</i> <i>Referding</i></p> <p>Sie bezogen im Laufe des Jahres 1907 für <u>K. 242.20</u> T a l a n d a Ceylon - Tee. Ich bin daher in der angenehmen Lage, Ihnen <u>2%</u> Umsatzprämie gewähren zu können und habe Ihrem werten Konto <u>K. 4.84</u> gutgebucht.</p> <p>Mich bei fernerm Bedarf bestens empfohlen haltend, zeichne hochachtungsvoll JOSEF TOIFL.</p>			<p>DAMEN-HÜTE W. Plaschka, Wien II. KARLMEYERSTR. N° 6.</p>
<p>TALANDA CEYLON TEE</p>	<p> OLIVER BESTE SCHREIBMASCHINE Wien I Himmelpfortg. 3</p>	<p>MIRTUS-CRÈME beste PUDER Schönheits- mittel. (Probe gratis). Apotheke Raditz, Wien, Taborstrasse 26.</p>		

OZVĚNY VELKÉ VÁLKY

V nabídce 51. podzimní aukce PaC mě zaujali dvě celinové dopisnice z doby I.sv. války. První – jde o dopisnici pro Rakouskou polní poštu z roku 1916 MiP.2 s natištěnou známkou 5h světle zelená, přetisk černý, s doplňkovou frankaturou FJI 3 + 5 +10 + 10h vydání pro polní poštu, zaslano 22.IV.17 doporučeně z Skadaru do Budapešti. R - nálepka, otisk cenzurního razítka denního razítka dodací pošty...prostě nádhera. JK

Druhá ukázka je dopisnice MiP. 231 z roku 1916 s natištěnou známkou 8h FJI modrozelená zaslano doporučeně 26.III.17 z Kriegsgefangenenlager Spratzern do Varšavy. Myslím, že podací pošta a její R nálepka dělá z dopisnice zcela mimořádnou celistvost.

NESPĚŠNÝ TELEGRAM

Již samotné pojmenování „Nespěšný telegram“ vyvolává otazníky. Co to vlastně je? Je to snad obyčejný telegram? Známe telegramy spěšné, známe desítky jiných druhů telegramů, ale proč „nespěšný“? Vždyť již samotná telegrafní služba je ze své podstaty velice „spěšná“ a právě pro svou „spěšnost“ se telegrafní služba dožila tak vysokého věku (ty občanské 160 let).

Telegrafní společnosti po celou dobu své existence fungovaly v řadě parametrů velice podobně jako i jiné podniky. Jistě zajišťovaly služby i státním institucím, ale i tak ekonomické výsledky měly svůj nezanedbatelný význam. Tam kde se ukázaly volné kapacity, tam nabízely různá zvýhodnění pro zákazníky. Jedním z takových produktů byl i „Nespěšný telegram“.

Nespěšné telegramy, druhové označení =LC=, byly telegramy mimoevropské tarifní soustavy se zlevněnou sazbou. Jejich použití bylo omezeno pouze na některé mimoevropské země. Podle četnosti jejich výskytu usuzuji, že tato služba nebyla příliš často využívána. I přesto, že na našem území existovala více jak dvacet let, jejich výskyt je poměrně vzácný. Poprvé mohu tento druh telegramů doložit v roce 1926(1), existovaly ještě v roce 1948 (2), ale v roce 1956 se již neuvádí (3).

Jako ukázkou jsem vybral telegram adresovaný firmě MELMID do Prahy, který byl odeslán z Bejrútu (Libanon). Použitý tiskopis je protektorátní, 769 C (IV-1944). Dle kvartálu vydání tiskopisu a data použití 24.8. je zřejmé, že k použití došlo až po osvobození. Dovolím si spekulovat, že pravděpodobným je rok 1945. Vedou mne k tomu zjištění, že na majetek rodiny Mehlschmidtů byla po osvobození uvalena národní správa (4). Rodina byla pravděpodobně „odsunuta“ protože přes to, že na Olšanských hřbitovech mají dosud hrob (5), toto příjmení se v ČR již nevyskytuje.

Poznámky:

(1) Zákon o telegrafech, Telegrafní řád a telegrafní dopravní předpisy 1926

(2) Telegrafní řád 1948

(3) Telegrafní pravidla 1956

(4) <http://www.lepsipraha7.cz/>

(5) <https://www.findagrave.com/>

telegram@post.cz

Blattnummer Číslo listu 36	Gattung Druh LC= MELMID PRAHA =	TELEGRAMM TELEGRAM	Zustellnummer Dodací čís. 17 13	Übermittlungsnummer Číslo výpravni Übermittelt - Vypraven
Aufgenommen - Přijat FX 24/8 1628 VOC	.. M e l m i d " Tel. 709 14 František Mehlschmidt VII.Hol.- Jateční 540.			
Bestimmungsamt - Adresní úřad BEYROUTH 13	Aufgabeamt - Počací úřad ALEP 7	Nummer-Číslo 24	Wortzahl - Počet slov 1035/ =	Tag-Den Uhrzeit-Hod. Dienstliche Angaben - Leitweg Služební údaje - dopravní cesta
DEUX-CENT-VINGT QUALITE SUPERIEURE = CHAMBERT. +				

769 C (IV-1944) 182/578

ZAJÍMAVOSTI BĚŽNÝCH TISKOPISŮ

Při studiu ozdobných telegrafních blanketů jsem donedávna předpokládal, že určitá tiskárna bude mít takřikajíc monopol na určitý vzor, nejméně tedy v daném kvartálu. Bylo tedy logické, a bylo tomu tak již od roku 1934, kdy ozdobné telegrafní blankety v ČSR poprvé přišly do provozu, že celá kvartální zakázka určitého vzoru připadla jedné tiskárně. V dobách socialismu se některé vzory dotiskovaly předlouhou dobu (15 a snad i více let) a tak občas ke změnám tiskárny docházelo. I tak to, ale byla, do určité doby, pro kvartální náklad, vždy zakázka pro jednu tiskárnu. U těch nejběžnějších poštovních a telegrafních tiskopisů tomu tak nebývá. Jejich tisk však byl mnohem jednodušší, nároky na kvalitu nižší a spotřeba mnohem větší. I v jednom kvartálu se tedy setkáváme, například u podacích lístků, běžně s různými náklady. Navíc to, že existovaly tiskopisy ve slovenském jazyce a souběžně českém jazyce lze přičítat především požadavku na jazyk. U ozdobných telegrafních blanketů je, ale zákaznický podstatný jen právě ono slovo „Telegram,“ které je dost mezinárodní. Nějaká ta drobná písmenka pro označení vzoru, případně autora a tiskárny zajímala zpravidla pouze provozovatele služby. Další předtištěné texty pro vypsání údajů o odeslání byly na ozdobných blanketech naposledy v roce 1947. Tisk ozdobných telegrafních blanketů nebyl tedy, ve svých podstatných částech, nikterak jazykově mutovaný.

K mému překvapení jsem, ale našel některé vzory se stejným datem vydání z různých tiskáren (obr. 1). Dosud mám podchyceno následující:

22-196 Lx33 (II-1970) TSNP 01 (Tlačiarne SNP) a OTK (Obchodní tiskárny Kolín)

22-200 Lx36 (II-1970) TSNP 01 (Tlačiarne SNP) a OTK (Obchodní tiskárny Kolín)

22-205 Lx41 (IV-1981) VČT 01 (Východočeské tiskárny) a neuvedeno, použití Slovensko

22-209 Lx44 (II-1976) Sčt 28 (Severočeské tiskárny) a TSNP 200 (Tlačiarne SNP)

Tam kde jsem našel dvojí náklad pro jeden vzor a kvartál, vždy se jednalo o tisky v české i slovenské tiskárně.

Mimo výše uvedená vydání ze stejného kvartálu mohu doložit i další vydání, která byla tištěna v Čechách a i na Slovensku. Byť to dosud nemohu doložit ve stejném kvartálu, příliš časté stěhování tisku napříč republikou nepovažuji za pravděpodobné.

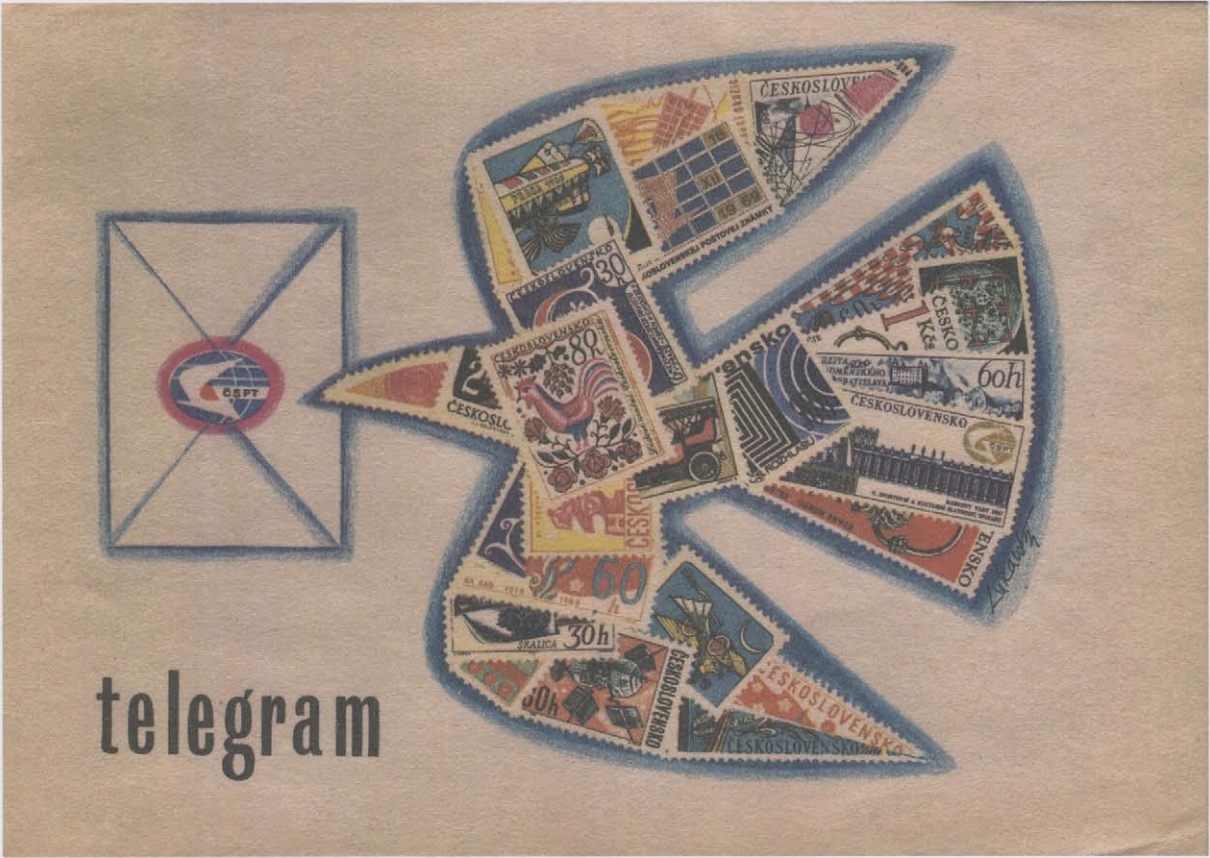
Zjevně se nejedná o náhodu, ani dočasné řešení momentálního nedostatku kapacity některé z tiskáren. Zdůvodnění bych hledal v tom, že 1. ledna 1969 se Československo stalo federací dvou svrchovaných států (1). Domnívám se, že kdosi „vymyslel“, že si každý stát federace bude tisknout tiskopisy sám. Je pravděpodobné, že mnou zdokumentované vzory nebudou jediné a že od roku 1969 vzniklo obdobných vydání více. Mojí domněnku o „federalizaci“ tisku podporují i nálezy z provozu. V období roků 1934 až 1938 se slovenské i české jazykové mutace občas „zatoulaly“ od Šumavy k Tatrám i naopak. Zda k tomu docházelo i v době po roce 1969 nemám doloženo. Nevylučoval bych to, ale dosud jsem na to nenarazil. Považoval bych to za zajímavost.

Můj závěr z výše uvedeného je tedy následující. **Od roku 1969 musíme ozdobné telegrafní blankety rozlišovat na české a slovenské.** Nic na tom nemění fakt, že vyobrazení a číslo vzoru zůstalo společné. Definitivní závěr bude, ale zřejmě možný až poté, co budou nalezeny všechny vzory vytištěné na obou stranách federace.

Při této příležitosti si ještě dovoluji upozornit na to, že je na vzoru **Lx 33 z OTK** chybně uvedeno číslo tiskopisu. Místo **21-196** je zde **12-196** (obr. 2).

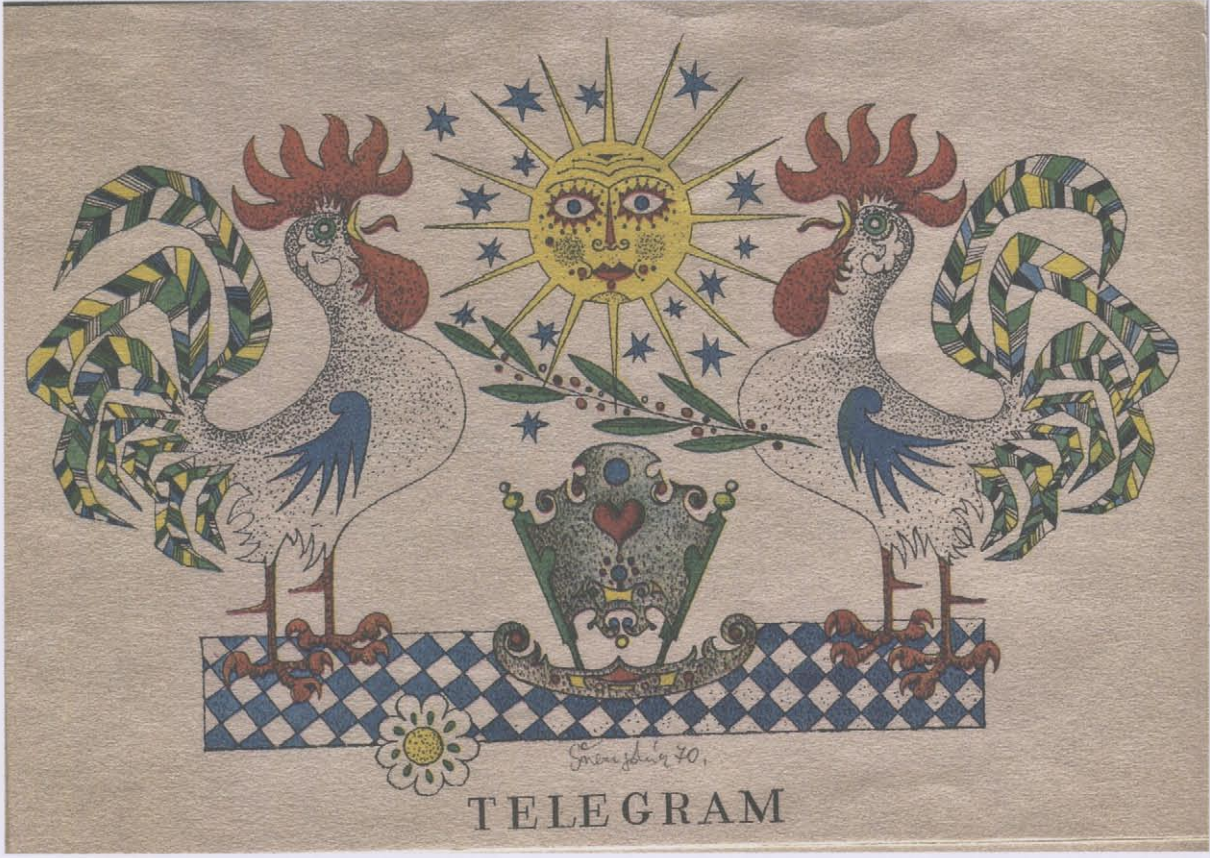
Telegram@post.cz

(1) Ústavní zákon č. 143/1968 Sb. ze dne 27. října 1968

22-200 LX 36 (II-1970)-TSNP-01

22-200 LX 36 (II-1970) - OTK

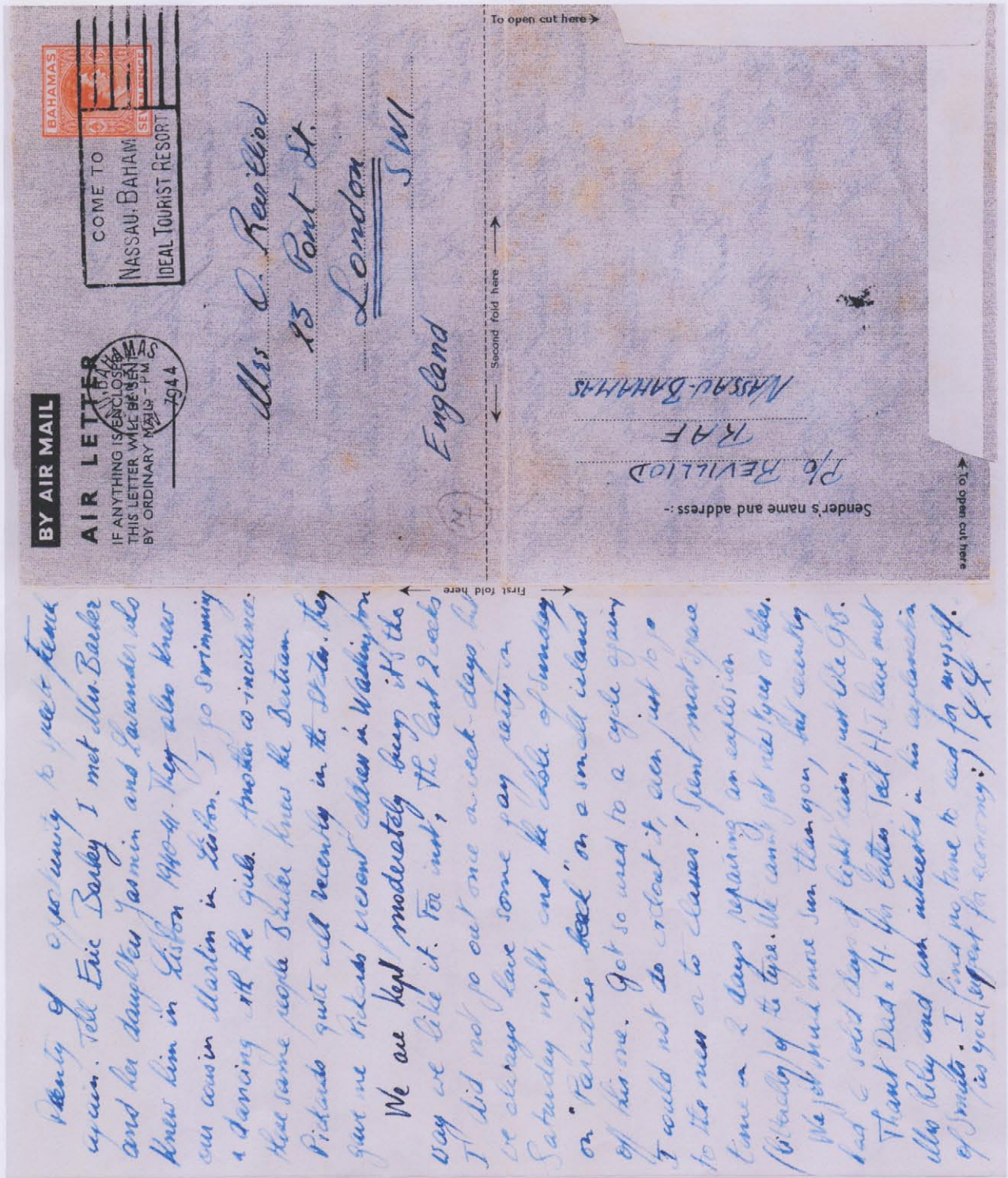

12-196 LX 33 (II-1970) - OTK

22-196 LX 33 (II-1970)-TSNP-01

KORESPONDENCE SLAVNÝCH

Od našeho dlouholetého člena p.J.Švehly jsem obdržel tuto velice zajímavou ukázkou. Předkládám ji čtenářstvu v kompletním originále, přepisu v anglickém jazyce a i českém překladu. Pro objasnění souvislostí dvě strany přílohy novin Dnes.

29. 1. 44

Dear mammy,
 got a pile of all your handwritings
 in front of me. Your air letter of the
 12th Jan came first, in just 10 days
 (good show). And yesterday only, I got
 all to gether. His letter shot to it then,
 your and Dad's air letters from
 December (5 wks.!). You can never
 tell, probably some of it flew and
 some sails. Hope you're getting mine
 reasonably up to date.

I like your recent letters; it all
 sounds good! Plenty of friends.

Surely you already see Janda.
 He can give you all our news from
 this side. Can't tell you when
 I'll be back - April??

You mention May Ripley's Club.
 What sort of a club? You talk as
 if I knew all about it.

Got your lovely Prague Xmas
 card: the only one I got on time.

Thank you. I got a few others
 later from Cudda and the Skoks,
 but yours and one hand-pain letter
 by Aunt Alice herself are the only
 ones I had with me to celebrate
 Xmas. Also got other Watly's
 letter forwarded by you. I'll try
 to write to Ian direct.

Did not get you announced letters
 or cards from Booy Nelson or Lidunko
 Sure your 'Steady Veeva' was
 really successful

Forward some Genue's mail too.
 Just got by chance a recent copy
 of 'Amerikanische Schweizer Zeitung'
 with all news from home. It's
 weekly, hope to get more.

Some of the people I met here
 as I already wrote, are English
 families who used to live in France
 or Italy and all know home, school
 were in school in Vevey or Lausanne.

29.I.44

Dear mammy,

got a pile of all your handwritings in front of me. Your airletter of the 12th Jan came first, in just 10 days (good show). And yesterday only, I got all together. H's letter send to Ch'town, your and Dad's air letters from December (5 week!). You can never tell, probably some of it flies and some sails. Hope you're getting mine reasonably up to date.

I like your recent letter, it all sounds good! Plenty of friends. Surely you already saw Jenda. He can give you all our news from this side. Can't tell you when I will be back – April??

You mention Alavy Rigby's Club. What sort of a club? You talk as if I know all about it.

Got your lovely Prague Xmas card: the only one I got on time. Thank you. I got a few others later from Canada and the States, but yours and one hand-painted by Aunt Alice herself are the only ones I had with me to celebrate Xmas. Also got Mr. Matly's letter forwarded by you. I'll try to write to Ian direct.

Did not get you announced letters or cards from Boog Watson or Lidunka. Sure your „Štědry Večer“ was really successful.

Forward some Geneva mail too. Just got by chance a recent copy of “Amerkikanische Schweizer Zeitung” with all news from home. It's a weekly, hope to get more.

Several of the people I met here as I already wrote, are English families who used to live in France or Italy and all know home, several were in school in Vevey or Laussane.

Plenty of opportunity to speak French again. Tell Eric Barley I met Mrs. Barber and her daughters Jasmin and Lavander who knew him in Lisbon 1940-41. They also know our cousin Martin in Lisbon. I go swimming a dancing with the girls. Another co incidence these same people Barber knew the Bertran Pickards quite well recently in the States. They gave me Pickards' present address in Washington.

We are kept moderately busy it's the way we like it. For inst., the last 2 weeks I did not go out once on week-days, but we always have some gay party on Saturday night and the whole of Sunday on “Paradise beach” on a small island off this one. Got so used to a cycle again, I would not do without it, even just to go to the mess or to classes! Spent most spare time on 2 days repairing an explosion (literarily) of the tyre. We cannot get new tyres or tubes.

We get much more sun than you, but recently had 6 solid days of light rain, just like G.B. Thank Dad a H. for letters. Tell H. I have met Mrs. Riley and am interested in his explanation of Smiles. I find no time to read for myself. (as you suspect for economy)

L.L.

29.I.44

Drahá maminko,

Mám před sebou hromadu tvého psaní. První přišel dopis ze 12-tého ledna, za 10 dní (paráda). A právě včera jsem dostal všechny další. Dopis od H poslaný do Ch'townu, tvoje a otcovi dopisy z prosince (5 týdnů). Nikdy nelze říct, které jdou letadlem a které lodí. Doufám, že moje dostáváš rozumně včas.

Líbil se mi tvůj poslední dopis, vypadalo to vše velice pěkně. Spousta přátel. Určitě už jsi viděla Jendu. On může říct všechny novinky z této strany. Nemohu říct, kdy se vrátím – v dubnu?

Psala jsi o Alavy Rigby's Club. Co to je za klub? Vyjadřuješ se jako kdybych ho znal.

Dostal jsem tvoji pěknou vánoční pohlednici z Prahy. Přišla jediná včas. Děkuji. Dostal jsem několik dalších později z Kanady a ze Států, ale tvoje a vlastnoručně malovaná od tety Alice jsou jediné, které jsem měl na oslavu vánoc. Také jsem dostal dopis od pana Matly, který jsi přepsala. Pokusím se napsat lanovi přímo.

Nedostal jsem dopisy nebo pohlednice od B. Watson nebo Lidunka, o kterých jsi se zmínila. Váš štědrý večer byl určitě úspěšný.

Předávám také něco pošty ze Ženevy. Náhodou jsem dostal poslední výtisk Americko-švýcarských novin se všemi novinkami z domova. Je to týdeník, doufám, že jich získám více.

Jak jsem již psal, někteří lidé, které jsem tu potkal, jsou anglické rodiny, které žily ve Francii nebo Itálii and všichni znají domov, někteří byli ve školách v Vevey a Laussane.

Mám spoustu příležitostí mluvit zase francouzsky. Vyříd' E. Barley že jsem potkal paní Barber a její dvě dcery Jasmin a Lavander, které ho znají z Lisabonu v roce 1940-41. Také znají našeho bratrance Martina v Lisabonu. Chodím s děvčaty plavat a tančit. Další náhoda, tito Barber poznali docela dobře Bertran Pickards nedávno ve Státech. Dali mi současnou Pickardsovu adresu ve Washingtonu.

Jsme celkem vytížení, takže se nám to líbí. Například poslední 2 týdny jsem během pracovních dnů nevyrazil ven ani jednou, ale vždy máme nějakou pánskou jízdu v sobotu večer a celou neděli na malém ostrově u Paradise beach. Opět jsem začal jezdit na kole, i třeba jen na mši nebo do školy. 2 dny jsem strávil opravou bouchlé pneumatiky. Nedostaneme zde nové pláště nebo duše.

Máme zde mnohem více slunce než ty, ale naposledy jsme měli 6 dnů lehkého deště tak jako v GB. Poděkuj otcovi a H. za dopisy. Řekni H. že jsem potkal paní Riley a těším se na jeho vysvětlení úsměvů. Nemám čas to číst (jak si jistě myslíš kvůli úspoře).

L.L.

Neobyčejné Česky

SERIÁL KE 100. VÝROČÍ ZALOŽENÍ REPUBLIKY

TATÍNKOVA MÁJOVÁ HOLČIČKA

Není tragičtějšího osudu pro matku, než když přežije své dítě. Dvojnásobná ztráta je něco, co lze jen těžko pochopit, natož se s tím vyrovnat. Tento těžký osud potkal **Olgu Masarykovou**, nejmladší dceru prvního československého prezidenta.

TEXT: BÁRA KVAPILOVÁ

Olga se narodila 25. května 1891, pět let poté, co přišel na svět její bratr Jan, pozdější politik. A ještě tady byli další sourozenci, Alice a Herbert. Olga byla jako nejmladší členka rodiny miláčkem, smíškem, vždy pozitivně naladěna, a proto i všemi hýčkána. Otec jí říkal „Mayflower“ – májová květinka, jednak proto, že se narodila v květnu, a také pro název lodi, která v sedmáctém století dopravila předky jeho manželky do Ameriky.

Možná nebyla tak sečtělá, pilná a charismatická jako sestra Alice, a i když milovala hudbu a umění, nebyla umělecky nadaná jako bratr Herbert, a neměla v úmyslu vstoupit do politiky jako bratr Jan. Zato byla neobyčejně elegantní, s velkým smyslem pro humor, s pocitem zodpovědnosti a zájmem o sport. Pro to vše ji otec miloval a ona jemu byla snad ze všech dětí nejvíce podobná.

Důvěrně se jí říkalo Olinka či Olůvko. Děti vyrůstaly v milujícím prostředí, navíc v rodině byly uplatňovány na danou dobu velmi progresivní výchovné metody, včetně nadměru otevřených vztahů k rodičům. Přičteme-li intelektuální prostředí, vzdělanost, vztah k pohybu, propagaci ženské otázky, lásku k hudbě, ale také značné náboženské citění a v neposlední řadě úctu k otci a později i k nové demokratické republice – Československu, to vše jsou indicie, které formovaly osobnost Olgy.

ROZVEDENÁ DCERA

Po ukončení obecné školy nastoupila Olga po vzoru sestry Alice na dívčí gymnázium

OLGA MASARYKOVÁ

- ▶ Narodila se 25. 5. 1891 v Praze, zemřela 12. 9. 1978 v Londýně.
- ▶ Nejmladší dceru Tomáše Garrigua Masaryka a Charlotty Garrigue Masarykové.
- ▶ V roce 1914 odešla s otcem do emigrace, kde pracovala jako jeho tajemnice a také studovala. V roce 1918 se společně vrátili do již samostatného Československa.
- ▶ V roce 1919 odešla do zahraničí podruhé, tentokrát s manželem. Z druhého manželství měla dva syny, oba za podezřelých okolností tragicky zahynuli během druhé světové války.

Minerva, posléze na Filozofickou fakultu Karlo-Ferdinandovy univerzity. V té době se také bezhlavě zamiluje. Láске se soudním koncipientem Vendelínem Halíkem rodiče naklonění nebyli, přesto se za něj v roce 1913 Olga provdala. Již v následujícím roce ale pochopila, že tento vztah je omyl, a dřív než se úplně psychicky zhroutila, k čemuž neměla daleko, se rozvedla.

Právě pod záminkou zhoršeného zdravotního stavu a nezbytné lékařské péče ještě též rok Olga odjíždí spolu s otcem do zahraničí. Oficiální verze zněla, že Tomáš G. Masaryk doprovází Olgu, opak byl však pravdou. Politická situace nebyla jednoduchá, a protože Masaryk propagoval demokratické myšlenky samostatného státu, stal se pro Vídeň vlastizrádcem

a bylo nezbytné, aby se uchýlil do exilu. Jak moc byl Masaryk pro Vídeň nepohodlný, se posléze ukázalo na osudech členů jeho rodiny. Alice byla zatčena a vězněna, syn Jan po neúspěšném pokusu o emigraci musel narukovat. Do toho Herbert umírá na tyfus. Masarykova manželka Charlotta je nucena tomu všemu přihlížet, což má neblahý vliv na její již tak chatrné zdraví.

Olga nejvíce pobývá v Londýně, ale i ve Švýcarsku a v USA. Pomáhá otci v jeho exilové činnosti, studuje. V roce 1917 – vlivem úrazu po údajném pádu z koně – částečně ochrnula a téměř oslepla. Shodou okolností se v té době seznámila s lidmi, kteří ji přivedli mezi stoupence víry Christian science a Olga se jako zázrakem uzdravila. Tato událost bude mít pro ni do budoucna velký význam, nalezená víra se stane oporou až do konce jejích dnů.

OSUDOVÝ LÉKAŘ

V prosinci roku 1918 se Tomáš G. Masaryk triumfálně navrací z exilu do již samostatného suverénního státu, dceru má po boku. Známé jsou snímky, kdy Olga vystupuje spolu s otcem z vlaku na Wilsonově nádraží. Rodina se okamžitě dá do práce. Otec se ujímá funkce prezidenta, Alice funkce předsedkyně Československého červeného kříže a syn Jan vstupuje do politiky. Charlotta Masaryková tráví kvůli špatnému zdravotnímu stavu většinu

Olga s otcem T. G. Masarykem a sourozenci Janem a Alicí

se o jedno z velmi šťastných období Olžina života. Její otec jezdil za svými vnuky i do Švýcarska. Poslední jejich společné setkání se uskutečnilo při pobytu v Lánech v roce 1937, ten samý rok dědeček Herberta a Leonarda zemřel. Začátek druhé světové války zastihne Olgu v Ženevě. I když je Švýcarsko neutrální stát, nikdo nemůže Revilliodovým zaručit, že Němci neobsadí pohraničí, tedy i Ženevu. Dcera a vnuci TGM by byli zcela jistě pro

přihlásil k výcviku do RAF s úmyslem připojit se k československé letce. Švýcarské úřady, kterým svůj záměr sdělil, ho ovšem upozornili, že je občanem neutrálního státu, a pokud se do války skutečně zapojí, bude po návratu souzen. Leonard i přesto absoluuje výcvik a v roce 1944 je přiřazen k 518. peruti k průzkumným letům. V srpnu téhož roku bohužel po srážce letounů zapříčiněné chybou navigační věže spolu s dalšími patnácti letci umírá.

Život jeho bratra Herberta ukončí doposud neobjasněná záhada. 13. února 1945 umírá v nemocnici na průstřel břicha. Kdo ho způsobil a proč, dodnes nikdo neobjasnil. V literárních pramenech se dokonce můžeme dočíst několik verzí, proč Herbert zemřel – od komplikací po prodělaném onemocnění přes sebevraždu až po vraždu. Relevantní dokumenty, které by mohly vyvrátit spekulace o vraždě obou synů Olgy Masarykové, nebo je naopak potvrdit (stejně tak o skonu Jana Masaryka), se za nejasných okolností ztratily.

NEÚNAVNÁ VLASTENKA

Po druhé světové válce Olga se svým manželem ještě několikrát navštívila Československo, ovšem po smrti bratra Jana se již do rodné země nevrátila. Žila střídavě ve Švýcarsku, v USA a v Anglii, přesto zůstala velkou vlastenkou a neúnavnou pomocnicí emigrantů ve všech čtyřech exilových vlnách.

Letos 12. září to bylo 40 let, co Olga jako poslední potomek Charlotty Garrigue a Tomáše Garrigua Masarykových v Londýně zemřela. Mimořádně, jak ona, tak i její sestra Alice zemřely ve stejném věku sedmaosmdesáti let jako jejich otec. Olga Garrigue Masaryková-Revilliodová nebyla jen dcera prvního československého prezidenta. Uvědomovala si a ctěla odkaz svého otce a vždy srdatě hájila jeho principy. Možná měla pocit, že se mu nemůže vyrovnat, ale obstála sama před sebou, což ji bezesporu řadí mezi výjimečné ženy našich moderních dějin. ●

ona@mfdnes.cz

Paní Olga se svými syny a manželem

časů v sanatoriu na Veleslavíně, Olga volí studijní pobyt ve Švýcarsku, kde potkává svého osudového muže. O osmnáct let starší Henri Jules Revilliod je uznávaný urolog a pochází ze slavného ženevského rodu s mnoha významnými (nejen) lékařskými předky. Tomu šlo jen těžko odolat, a tak se v prosinci 1920 koná v Praze již druhá Olžina svatba. Po ní se manželé odstěhovali do Ženevy, kde se jim rok nato narodil syn Herbert a hned v dalším roce Leonard.

I když Olga prožila téměř celý život v exilu (trvale v Čechách žila pouze od svého narození do roku 1914), v období první republiky jsou její návraty do Čech častější. Navštěvuje svého otce i se syny Herbertem a Leonardem nejen v Praze a Lánech, ale i v Topolčiankách. Jedná

Němce velkolepá kořist, minimálně k vydírání politicky aktivních zbylých členů Masarykovy rodiny. Proto se Olga rozhodla i se svými syny odejít v roce 1940 narychlo přes Francii do Velké Británie.

BOLESTNÉ ZTRÁTY

Herbert měl ve Švýcarsku před maturitou, ale s přijetím na univerzitu v Edinburghu problém nebyl, stačilo vykonat přijímací zkoušky, což se oběma chlapcům podařilo výtečně. Herbert si vybral ke studiu historii a moderní jazyky, později se však stal houslovým virtuosem, hudbu dokonce studoval na Royal College of Music v Londýně.

Leonard si vybral politické vědy, mezinárodní právo a ekonomii. Posléze se ovšem

O JEDNÉ LETECKÉ HAVÁRII DÁVNÉ DOBY

Nevím, jak pošta na podobné mimořádné události reaguje dnes nebo zda na podobné události ještě vůbec nějak reaguje, ale nějakou zmínku si toto výročí události snad zaslouží, i když přímo o celinu v ní nejde.

V článku „Nejen stoleté výročí...“ v Celinách č.3/2018 jsem zmínil nejen na výročí vzniku republiky, ale také jsem v něm upozornil na některá poštovní historická výročí, která byla spjata s filatelistickými událostmi v osmičkovém roce. Ve svém výčtu těchto událostí jsem na výročí jedné takové události zapomněl, ale protože se událost stala krátce před koncem kalendářního osmičkového roku, mohla by se její připomínka hodit redaktorovi Celin k uveřejnění i v devítkovém roce.

Jakou událost chci připomenout?

Dnes už filatelistický termín „katastrofická pošta“ mladším sběratelům mnoho neříká, ačkoliv pády a havárie velkých letounů se stovkami obětí dnes patří téměř k pravidelnému každoměsíčnímu sortimentu televizních zpráv a jednu takovou událost jsme nedávno zažili, ale dnešní TV diváky však takové události nevzrušují o nic víc než výsledky soutěží o nějaké „misky“ nebo napadnutí 3cm sněhu na dálnici.

Letadla však padala i v době, kdy vidět letoun při letu na obloze nad vesnicí bývala událost, o které se pak mluvilo v hospodě večer i mezi strejci u piva, natož pak tehdy, když to éro opravdu někde spadlo, protože pak o tom psaly všechny noviny a někdy jim to, jako nastavovaná novinka, vydrželo i několik dní, protože zprávy o tom většinou přicházely z daleka a nebylo jich mnoho – kdepak, v místě havárie tehdy hledat nějaké „černé skříňky“ nebo ustavování vyšetřovací komise typu NTSB, která dnes trosky nejprve sebere v místě pádu do posledního kousku nebo je vyloví z moře a z trosek se nejprve znovu poskládá celé letadlo a teprve pak rota expertů začne vyšetřovat co se vlastně stalo, aby se výsledek zkoumání zveřejnil nejdříve za rok. Na to se tehdy u předválečných havárií nehrálo a platilo to také pro jednu, na tehdejší dobu, velkou leteckou havárii, o které budou další řádky.

Loni od této události uběhlo už 80 let, protože se stala 27.11.1938 letounu typu Short S23, velkému čtyřmotorovému hydroplánu britské společnosti Imperial Airways,(IA), který létal, spolu s dalšími stejnými hydroplány na pravidelné tzv. „dálnévýchodní lince“ z britského Southamptonu do australského Sydney a také na „africké lince“ ze Southamptonu přes Atény a Káhiru do Jižní Afriky.

Celá „dálnévýchodní“ linka, dlouhá 18 tisíc kilometrů, byla rozdělená na tři letové úseky – první úsek linky byl létán těmito, na tehdejší dobu, leteckými kolosy, z Southamptonu do egyptské Alexandrie každodenně, na zbývajících dvou úsecích - z Alexandrie do indického Karáčí, a z Karáčí do Sydney pak linka létala 2x týdně. Jako většina tehdejších velkých dopravních letounů, nesly tyto letouny britskou imatrikulaci (v popisovaném případě G – AETW) a byly všechny „pokřtěny“ - měly tedy jména - v našem případě „Calpurnia“, podobně jako dalších 31 vyrobených letounů tohoto typu. Jejich jména v IA u hydroplánů této letové třídy musela po křtu všechna jména začínat písmenem „C“.

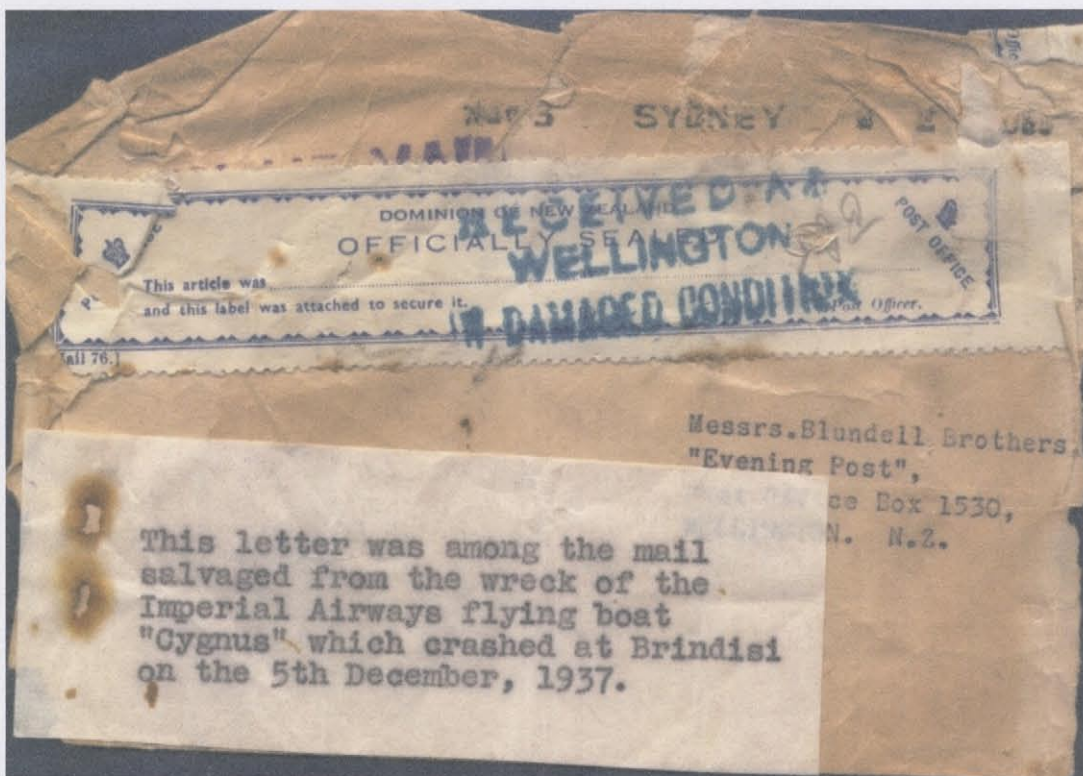
Ale vraťme se k havárii.

Calpurnia přiletěla do Alexandrie 24.11.1938 odpoledne a byla určena k dalšímu pokračování letu po lince až do Sydney. Na úsek dále na východ se z Alexandrie Calpurnia vydala 27.11.1938 ráno a první zastávkou letu bylo linkové mezipřistání na Galilejském jezeře v tehdejší Palestině. Odtud měl letoun dále pokračovat v letu na zastávku, kterou měl být Bagdad, pro který se stalo místem letové zastávky nedaleké přehradní jezero u města Ramadi. Tam už ale letoun nedoletěl, protože se téměř u cíle, dostal do písečné bouře a tak se posádka rozhodla nouzově přistát na jiném místě jezera, u města Habbaniah (asi 15km od Bagdadu). Přistávací manévr se, ale posádce nepovedl, letoun při přistávání po dosedu na hladinu do něčeho pod vodou narazil a letoun se po tomto nárazu částečně potopil. Ve zprávách o havárii není nikde uvedeno nic bližšího o průběhu záchranných

práci, ale je znám pouze výsledek záchranné operace a ten nebyl ani na tehdejší dobu nijak oslnivý – celá pilotní posádka (4 členové) + steward spolu se 2 cestujícími zahynuli. Zřejmě za úspěch bylo, naopak, považováno, že bylo z trosek vyloveno 60 pytlů promáčené pošty z celkem 69 přepravovaných. Mokrá pošta byla nejprve vysušena, pak roztríděna, zásilky opatřeny zvláštními pomocnými razítky a přes národní pošty

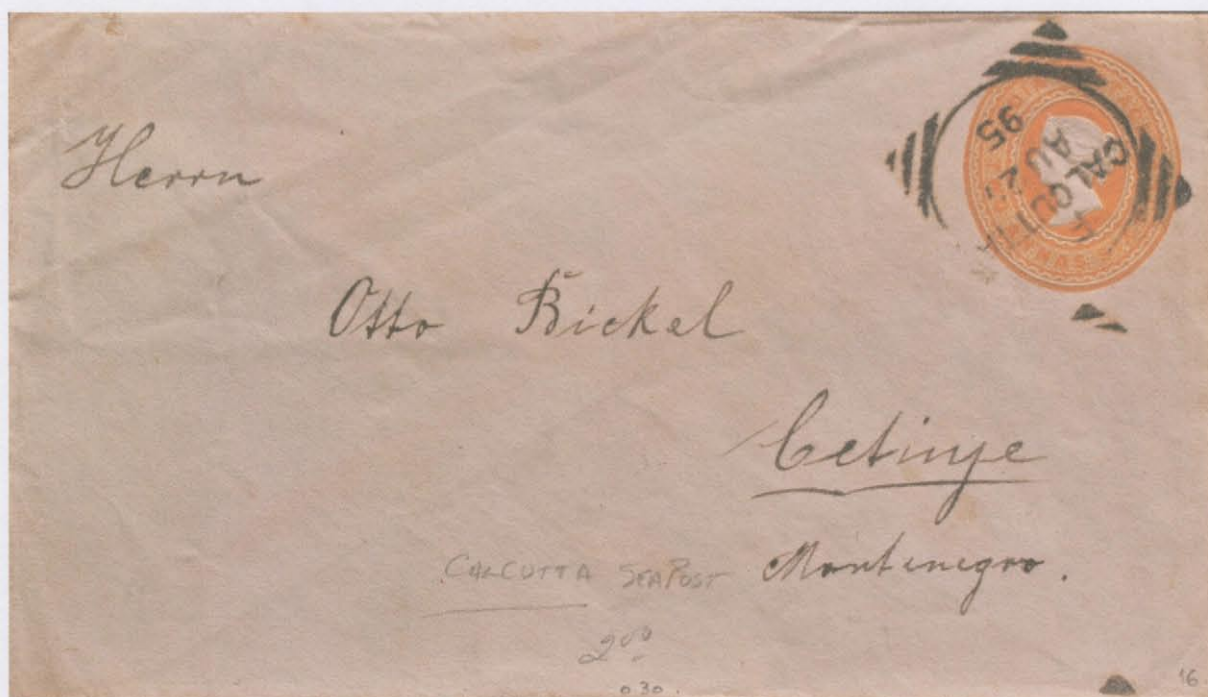
dopraveny k zjištěným adresátům. Rozsahem zachráněné pošty patří „katastrofická pošta“ z Calpurnie mezi nejčastěji nabízené zásilky tohoto typu pošty v nabídkách obchodníků

nebo na aukcích, ale laciné tyto dražené položky rozhodně nebývají. Dalšími nabídkami tohoto typu pošty bývají zásilky z havárie jiného hydroplánu S23, Cygnus (G - ADUZ), havarovaného v italském Brindisi, 4.12.1937, kdy se dokonce vylovilo na 100 pytlů promáčené pošty (cca 120 tisíc dopisů)...

Přes svoji krátkou historii (1936 až 1947) měly velké hydroplány Short při provozu dosti značné množství nehod a tak jich do r.1947 přežilo z 31 vyrobených kusů jen 15 (2 z nich např. sestřelili Japonci při běžném linkovém letu z Austrálie i s jejich pasažéry). Všechny letouny byly proto již v r.1947 vyřazeny z provozu, 12 letounů bylo sešrotováno, zbývají 3kusy jsou v leteckých museích (v Británii se, ale nezachoval ani jeden!). Tolik jako připomínka jedné dávné letecké havárie z r.1938.

Jako v předcházejících článkučích připojuji ještě jako přílohu několik zajímavých celin ze vzdálené ciziny. Ta první ukázka je sice jen z Indie, ale místo určení zásilky byl na tehdejší dobu dost neobvyklý – tehdejší Černá Hora. Indická celinová císařská obálka hodnoty 2ana+6pies byla odeslána z Kalkuty 21.8.1893 do černohorské Cetinje. Údiv nad destinací zmírní jméno adresáta – O.Bickel, obchodník se známkami.

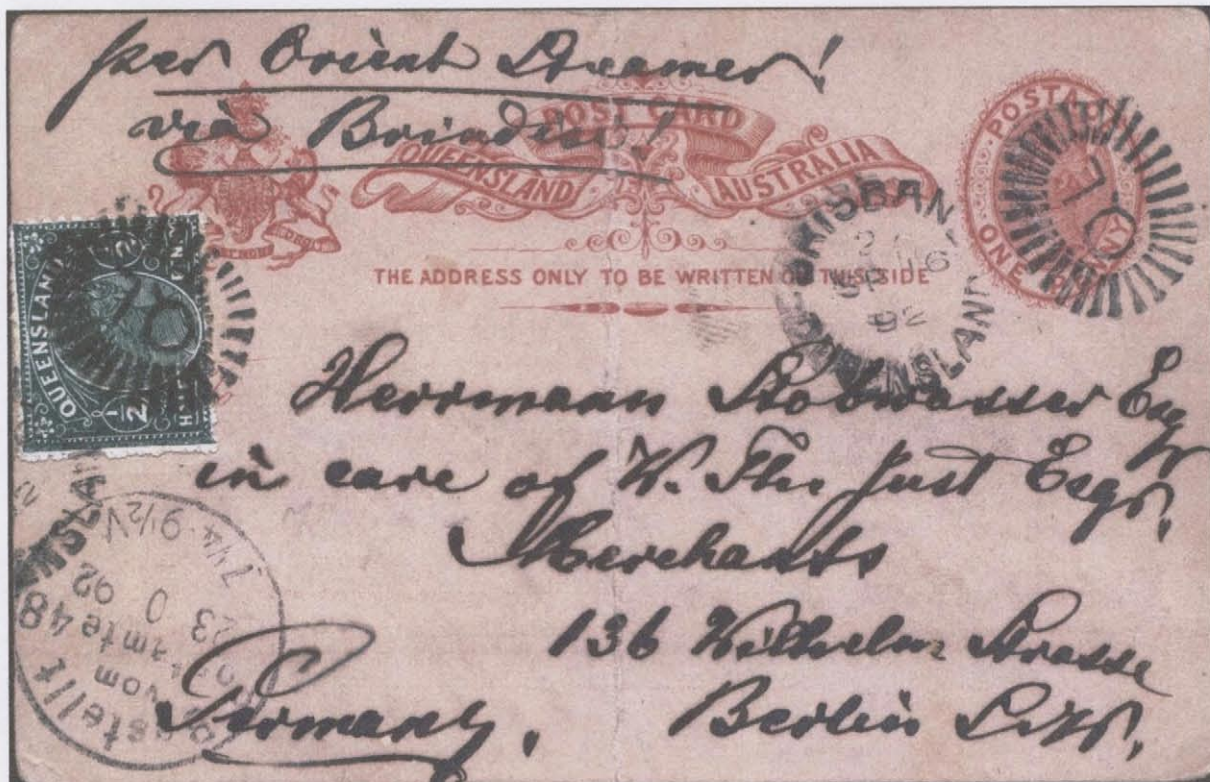

Také druhá ukázka má svoje kouzlo, i když z ní nedýchá až tak vzdálená cizina, ale zajímavá je spíše doba jejího vzniku – je to palestinská, letecky zaslaná, doplacená dopisnice z Haify (14.1.1936), zaslaná do tehdy německé Vratislavi (Breslau). Zajímavostí byl adresát – pan Sachs, tedy Žid. Pravda, „Křišťálová noc“ v Německu proběhla až o 2 roky později, ale SA už v německých ulicích běžně řádila a první spíše jen „pokusné“ lágry (koncentráky) už také byly v provozu a tak jen můžeme doufat, že zásilka adresáta tehdy na adrese nezastihla a byl už někde za hranicemi, protože tehdy už byl exodus Židů za hranice Říše v plném běhu.

Chcete něco normálního a s žádnými chmurami? Tak co tohle.

Doplnená dopisnice Queenslandu, odeslaná z Brisbane 24.8.1892 do Berlína, kam dorazila 23.10.1892. Dopisnice byla doplněna queenslandskou známkou 1/2d. Jako celek, to byl v nabídce pěkný a slušně drahý kousek.

Také další kousek pochází také z Austrálie. Pro zásilku byla použita celinová obálka pro R – zásilky, George V, hodnota 4d, doplněná ještě dalšími třemi známkami (2x George V, 1x „klokan“). R – zásilka byla odeslána z Perthu 5.12.1919 do belgického Dinantu v provincii Namur. Pěkné, ale taky pěkně drahé (asi za 5,5 tisíce korun).

A ještě další Queensland, tentokrát *doplacená* novinová páska 1/2d známkou queenslandu, zasláná 27.7, 1892 z Brisbane do Berlína. Pěkné a také nevšední.

Afriku tentokrát zastupuje poštou prošlá, dobře zachovalá dopisnice, hodnota 1d, doplacená navíc leteckou známkou 1d. Zásilka byla odeslaná letecky 2.3.1925 z Cape Town do Pretorie přes Johannesburg, kam byla dopravena letem linkového letounu Imperiál Airways po úseku *africké* linky z Cape Town do Johannesburgu.

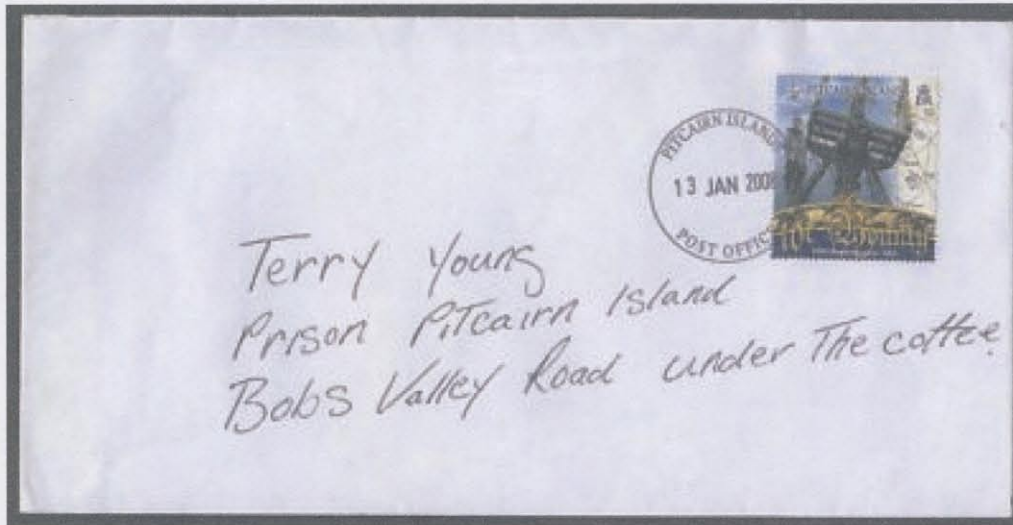
Něco na závěr, pokud chcete opravdovou exotiku. Něco tady mám, že snad ani ze vzdálenějšího koutu světa to být nemůže, jenom to není celina, ale pouze nevšední obálka z dopisu, ale zároveň mohu potvrdit, že já jsem se s něčím podobným u nás dosud neseťkal. Velké podrobnosti o samotné události jsem sice nenašel, ale něco málo jsem o tom přece....

Tak tedy: Při popisu události vyrazíme až na vzdálený ostrov Pitcairn, známý z historie vzbouřenecké lodě HMS Bounty.

Obyvatelé Pitcairnu zažili v roce 2005 nevídanou událost – ostrov, který měl tehdy asi 90 obyvatel (dne už je to už jen kolem padesátky obyvatel), došlo tehdy k nějakému kriminálnímu činu sexuální povahy, na kterém se podílelo šest místních mužů, ale detaily tohoto činu jsem nikde nenašel. Na celé záležitosti přijela zvláštní komise, včetně policistů, až z N. Zélandu (přes 5300km daleko), protože Pitcairnské ostrovy, včetně samotného Pitcairnu, patří pod jurisdikci N.Zélandu - není to dodnes samosprávná kolonie. Žádné letiště tam není a nikdy nebude. Došlo k vyšetřování a následnému obvinění šesti místních mužů a zasedání soudu přímo na Pitcairnu.

U soudu to dopadlo tak, že jeden ze šesti odsouzených byl po výkonu trestu z ostrova Pitcairn natrvalo vyhoštěn. Trest si odsouzení odpykávali přímo na ostrově (výše trestů, ale není nikde k nalezení), a tak o celé věci svědčí jen jedna z obálek ze čtyř nabízených, které jsem našel v nabídce obchodníka. Obálky nesou kuriosní adresu: *Prison (vězení) Pitcairn Island, Bobs Valley Rd, under the cottage.*

Vyobrazená obálka nese datum 13.1.2007 a v nabídce byly všechny čtyři obálky pěkně drahé. Z obálky také není jasné, zda byly dopisy adresovány přímo některému z odsouzenců nebo někomu jinému na Pitcairnu. Víc jsem o celé události nedohledal, ale

jako zajímavost – zmínka o psaní do tak zvláštního a vzdáleného kriminálu, je snad pro otištění v Celinách dobrá...

-mb-

MEXICO

Jedna z položek 50. aukce PaC byla i tato dopisnice Mexika. Zajímavá je z několika důvodů, první – dopisnice obsahuje soukromý přitisk, což je u zahraničních vždy zajímavé, za druhé - dopisnice pro místní styk použita do ciziny, za třetí – doplňková frankatura zjevně v nedostatečné výši, za čtvrté – doplatné, v Mexiku otištěno T v kruhu ve fialové barvě, rukopisně 10c, v Rakousku rukopisně 10h modře + vylepení doplatní známky 10h, znehodnoceno dle předpisů dodací poštou SLANÝ.

ČINA

Že si sběratel se získaným materiálem občas neví rady se stává, ale co mě potkalo u několika čínských dopisnic mě zaskočilo. Snad se jedná o celinovou dopisnici čínského mobilního operátora, u které chybí odtržený kupon na pravé straně. Latinkou se člověk dočte „Post of China“, vlevo dole „Issued by the State Postal Bureau“. Na obrazové straně CHINA MOBILE MONTERNET a vlevo dole tiskové datum(?) 2002-1000(Bk)-0252 (6-3). Já ji kupoval kvůli fotbalu – předpokládám, že logo ve strojovém razítku je opravdu fotbalista. Odeslána byla 15.10.2006, ale odkud a kam mi zůstane asi doživotně zapovězeno. Nebo je mezi námi sběratel, který mi poradí? Děkuji předem..... JK

Formulář: **OHLÁŠKA ZÁVAD**
 TD: 11-153 (IV-1981) včt 03 1207 81
 Rozměr: 149 x 115 mm
 Papír: krémový
 Tisk: černý, oboustranný
 Jazyková mutace: česká

22/84

C. J. 19

Číslo záznamu OKSS [OP]

..... z 19

Závalu

uznal neuznal

Podpis a razítko

[Signature]

Věc společné služby

11-153 (IV-1981)* včt 03 1207 81

[Circular Postmark: PÍZEN 18 23.2.84]

[Circular Postmark: GOTTWALDOV 21.11.70]

~~*[Signature]*~~

ZPĚT

[Signature] **GOTTWALDOV**

III

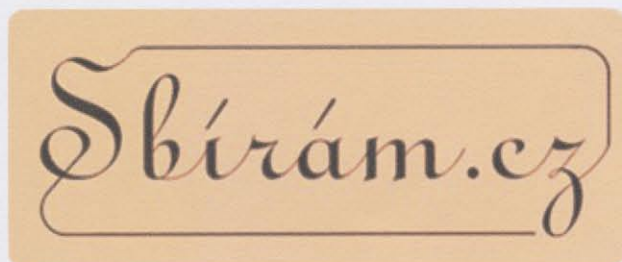
OHLÁŠKA ZÁVAD Vypravila pošta **GOTTWALDOV**

Výplatní záhada	Druh zásilky	Podací pošta	Podací číslo	Den podání
Zásilka byla vypl.:	B	Pízen 18	944	16.2.1984
Kčs h	Cena	Hmotnost	Dobírka	Jiné údaje
Zásilka měla být vypl.:	/	11,800	/	/
Kčs h	Adresát	VO rekt. odd. GOTTWALDOV		
Rozdíl	Odesílatel	MUDr. K. Štejnara Pízen		
=Kčs h	Předpis inkasní vyplaceno			

Popis závady

[Postage Stamps: 10, 30, 30, 30]

[Circular Postmarks: PÍZEN 18 23.2.84]

adresa: Francouzská 9 (vchod Blanická 2) 120 00 Praha 2 - Vinohrady
e-mail: info@sbiram.cz

burda auction
aukční dům

Kontakty:

Tel.: +420 777 466 790
E-mail: info@burda-auction.com
Web: www.burda-auction.com
Adresa: **Dejvická 306/9, 160 00 Praha 6**

Provozní doba:

Pondělí a středa 9:00 - 12:00 | 13:00 - 17:00

ALFAFILA, s.r.o.
Václavské náměstí 28
pasáž U Stýblů (Alfa)
110 00 Praha 1
CZ – Česká republika
tel.: 224 235 457
<http://www.alfafila.cz>

CELINY – Zpravodaj Společnosti sběratelů celin při SČF je určen pro potřebu členů společnosti. Za původnost příspěvků a jejich obsah si odpovídá každý autor. Jazyková úprava není prováděna.

Do čísla 3/2019 přispěli pánové: M.Bělina, M.Černík PaC, J.Krátký, J.Starec, J.Pluner, J.Švehla. Technická pomoc A.Náprstek – Filaso.

Předseda společnosti a korespondence : J.Starec, e-mail : hokat@seznam.cz

Zpravodaj rediguje : Ing. Jan Krátký, Hudečkova 2 , 140 00 Praha 4, e-mail: honzakratky1@gmail.com

Distributor : Ing.Milan Černík, P.O.Box 243, Praha 6, 160 41, e-mail: icernik@volny.cz, 222951796

Hospodář : Ing. Pavel Švejnar, e-mail : svejnar@chello.cz

<http://www.celinari.cz>

Číslo účtu SSC je: 4228655319/0800.

Do zprávy pro příjemce uvádějte, prosíme, vždy Vaše příjmení a jméno.

Jako Variabilní symbol uvádějte, prosíme, vždy číselný údaj, který najdete na adresním štítku zasláního Zpravodaje, uvedený na 2.adresním řádku.

Roční členský příspěvek pro členy s doručovací adresou v ČR činí 130,- CZK, pro členy s doručovací adresou mimo ČR činí 170,- CZK.

Uzávěrka čísla : 5.9.2019

c Společnost sběratelů celin SČF